

tussen

Duin & Dijk

Themanummer

Smient

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 19

2020

Jos Vrolijk

● Foto's: Jos Vrolijk.

Smienten op de Ouderkerkerplas

Op de Ouderkerkerplas overwinteren al vanaf eind jaren tachtig grote aantallen smienten.

● Ouderkerkerplas met grote groep smienten, gezien vanaf talud A9.

Gebiedsbeschrijving

De Ouderkerkerplas is een voormalige zandwinput in de gemeente Ouder-Amstel en is eind jaren zestig gegraven voor de aanleg van de A9. De plas is 73 ha groot en 42 meter diep.

Seizoensverloop

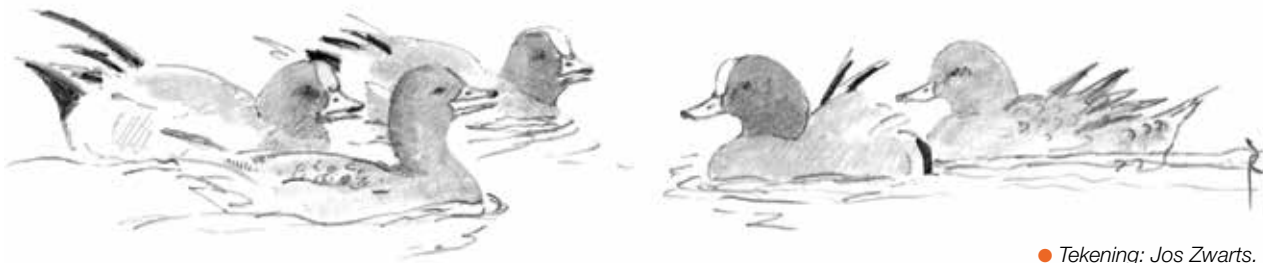
Het seizoenspatroon, gebaseerd op maandelijkse smiententellingen van negen seizoenen (2006-2016), komt aardig overeen met het landelijke beeld (Sovon, 2018, 2019). Vanaf de tweede helft van september druppelen de eerste groepjes smien-

ten binnen. In september zijn er in de regel niet meer dan enkele tientallen vogels en pas in oktober beginnen de aantallen op te lopen tot in de honderden. Slechts twee keer zijn tijdens de maandelijkse SOVON-watervogeltelling in oktober aantallen boven de 1000 geteld: in oktober 2011 waren er 1490 exemplaren en in oktober 2012 zelfs 3250 exemplaren. In november zijn er tussen de 2500 en 9000 smienten aanwezig. De seizoenspiek valt in de regel in december of januari met 6400-11.300 exemplaren, maar ook

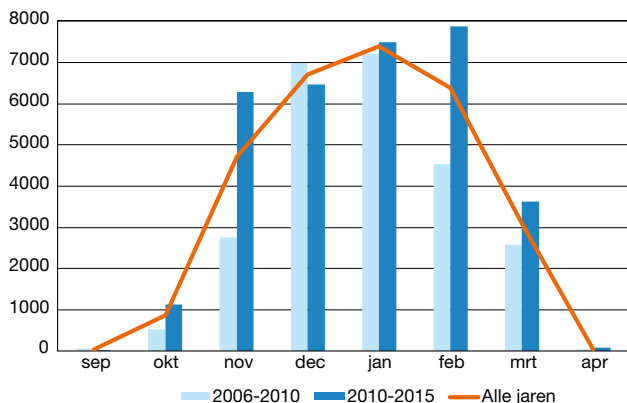
incidenteel in februari (9600 in 2011, 11.100 in 2012). Het gemiddelde aantal smienten in februari (zo'n 6300 exemplaren) is echter duidelijk lager dan in januari om vervolgens in de maand maart terug te zakken naar 3100. Vanaf eind maart vertrekken de smienten in snel tempo. Half april zijn de meeste vogels weg (maximaal 75).

Aantallen en ontwikkeling

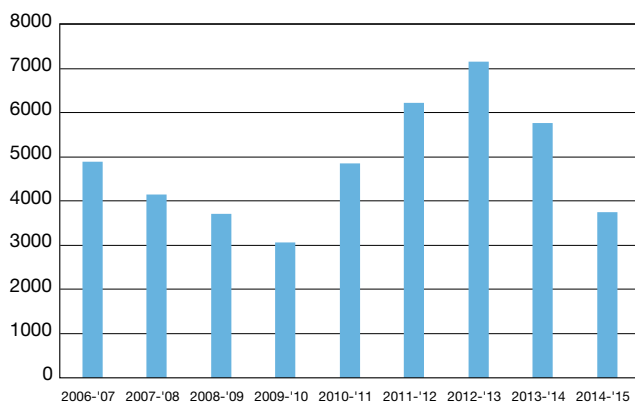
Het aantal smienten dat op de Ouderkerkerplas overwintert is redelijk stabiel. In de tweede helft van de reeks, 2010-'15, zien we

● Tekening: Jos Zwarts.

● *Figuur 1. Gemiddelde aantallen smienten op de Ouderkerkerplas per maand voor twee perioden.*

● *Figuur 2. Seizoensgemiddelde aantallen smienten op de Ouderkerkerplas (oktober t/m maart).*

● *Ouderkerkerplas met smienten op de zwemlijn.*

hogere seizoensgemiddelden door hogere aantallen in november en februari. De laatste jaren lijkt er wel sprake van enige daling van de aantallen hetgeen mogelijk een gevolg is van het beschikbaar komen van andere nieuwe ‘natte’ natuurgebieden in de regio, zoals de Waverhoek en Groene Jonker. In december en januari schommelt het aantal smienten tussen de 5000 en 11.000. Op basis van gegevens van waarneming.nl blijkt dat in de jaren tachtig en negentig de pieken in de regel ook rond de 11.000 exemplaren lagen.

Invloed van vorst

Door de diepte en het licht brakke water is de plas in de regio nog lang een laatste uitwijkplaats bij strenge vorst. Door de zachtere winters van de laatste jaren is die functie als ‘laatste vorstvrije enclave’ minder

frequent aan de orde en lijkt juist het tegenovergestelde patroon te ontstaan, namelijk dat smienten zich ook overdag al meer verspreiden over geschikte weilanden om te foerageren en deels te rusten in de bredere sloten in de omgeving. Dat patroon is wellicht te verklaren door het beëindigen van de jacht en een zekere gewenning aan op dijken passerende recreanten.

Rustplaats

Gedurende de daglichtperiode kunnen de aantallen smienten flink fluctueren op de plas. In de loop van de dag vallen ook veel smienten op de plas binnen die een dagdeel elders hebben gefoerageerd, zoals in de Ronde Hoep. Hun vertrek op een later tijdstip naar de plas op de dag kan samenhangen met toch optredende verstoringen. Het handhaven van deze recreatie-

plas als rustplaats voor watervogels vlak onder Amsterdam vraagt de nodige aandacht, maar is zeker van belang voor de vele duizenden smienten die er iedere winter gebruik van maken.

Jos Vrolijk
Jos.vrolijk@ziggo.nl

Kaart Ouderkerkerplas: zie link <https://goo.gl/maps/AZnN2FL6wCFLPDH28>

Literatuur

- SOVON, 2018. Vogelatlas van Nederland. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- SOVON, 2019. Watervogels in Nederland in 2016/17. Sovon-rapport 2019/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.